

[Thor kil Kristensen.]

ganske afgørende for et land med en så stor udenrigshandel som den, Danmark har. Herom sagde den højtærede minister, at vi kan ikke i øjeblikket regne med en yderligere forbedring, vi må måske endda regne med risikoen for en vis forværring. Jeg deler den opfattelse, dette så meget mere, som der måske ikke er tale om en korttidsudvikling, men om en noget længere.

Jeg må måske benytte lejligheden, da mange jo har talt om, at de sidste års økonomiske forbedring her i landet hang sammen med en forbedring af bytteforholdet, til at pege på, at naturligvis er bytteforholdet i dag bedre, end det var i 1951, da det var dårligst, men det er stadig væsentligt dårligere, end det var i 1949. Hvis vi sætter bytteforholdet for 1949 til 100, er det sidst beregnede kvartalstal for i år 86 — så regner jeg med det, man kalder enhedsværdierne i udenrigshandelen, det giver det pålideligste billede. Der er altså endnu ikke tale om, at de sidste års forringelse er ophævet; vi mangler meget.

Men mere alvorligt er det, hvis der foreligger en mere permanent forskydning, og dér kan det jo nok volde nogen uro. Når man tænker på og også sammenligner med tiderne før krigen, er vort bytteforhold væsentligt forringet i dag. Sætter man 1935 = 100 — det plejer man i den officielle statistik, vel nok fordi det er det mest normale år i 30erne — så er bytteforholdet i september i år beregnet til 79, altså meget væsentligt ringere, end det var i 1935. Her kan jeg ikke benytte det, man kalder enhedsværdierne, fordi de ikke foreligger for 1935; jeg benytter derfor de noterede priser, men for så lang en periode betyder det næppe meget.

Men når der er grund til at hæfte sig ved denne forringelse på lidt længere sigt, er det også, fordi den ikke er noget rent dansk fænomen, den er et vesteuropæisk fænomen. Der er foregået en væsentlig forringelse af hele Vesteuropas bytteforhold i forhold til den oversøiske verden, særlig råstoflandene. Dette er i virkeligheden en stor del af årsagen til, at Vesteuropa har haft så svært ved at komme over det døde punkt i denne efterkrigstid; vesteuropæiske varer har et dårligere bytteforhold sammenlignet med

varer, vi skal købe fra den oversøiske verden, og denne dårligere betalingsevne for de vesteuropæiske varer har opslugt en stor del af vore produktionsfremskridt. Dybere set hænger dette sammen med, at færdigvarer har fået en ringere international værdi i forhold til råvarer. Jeg kan nævne, at i 1952 var det danske råstofpristal 458, medens færdigvarepristallet kun var 317, stadig med 1935 = 100.

I den sidste årsberetning fra GATT om verdenshandelen i 1952 er der nogle interessante bemærkninger om dette forhold, der konkluderer derhen, at man desværre ikke kan regne med, at dette blot er en midlertidig forskydning, og jeg forstår, betragtningen er den bl. a., at den stærke udbygning, som vel forestår af alle de underudviklede lande, og som skulle betyde, at disse lande efterhånden kommer op på et meget større forbrug, vil styrke råstoffernes markedsmæssige stilling i forhold til de færdige varer. Jeg er tilbøjelig til at tro, at der er noget om dette. Om så færdigvarerne også kan få en lidt stærkere stilling, kan man ikke vide noget bestemt om. Naturligvis er der markedsmuligheder for os også i de underudviklede lande, men det afhænger jo af, om vi er konkurrencedygtige.

Jeg vil gerne, idet jeg fremsætter disse bemærkninger, gøre en ny henstilling vedrørende den langtidsoversigt, den højtærede statsminister har bebudet, nemlig en henstilling om, at man også dér vil tage spørgsmålet op om bytteforholdets udvikling i fremtiden; det er nemlig aldeles afgørende for os, hvilken købekraft vore eksportvarer har ude i verden i forhold til det, vi skal købe. Jeg beder derfor om, at man prøver at få en langtidsvurdering af dette, såvidt det er muligt.

Men med hensyn til den allernærmeste fremtid er det — som også den højtærede finansminister sagde — et helt andet spørgsmål, der interesserer os mest, nemlig det spørgsmål: Vil der komme et vist konjunkturtilbageslag i De Forenede Stater? Det ved vi naturligvis ikke noget om. De tendenser, der har været i den retning, kan selvfølgelig blive modvirket af det under-skud, der øjensynlig stadig bliver ved at være på De Forenede Staters budget, og